

و آسمان را با قدرت خود برافراشتیم و همواره آن را وسعت بخشیدیم.

درس چهارم

مسئولیت های پیامبر

مسئولیت های پیامبر(ص):

دریافت و ابلاغ وحی

یم و تبیین تعالیم قرآن(مرجعیت دینی)

اجرای قوانین الهی با تشکیل حکومت اسلامی(ولایت ظاهری)

۱. دریافت و ابلاغ وحی:

رسول خدا(ص) آیات قرآن کریم را به طور کامل از فرشته وحی دریافت می کرد و بدون ذره ای کم یا زیاد به مردم می رساند.

پیامبر اکرم(ص) این مسئولیت را به طور کامل انجام داد و همه آیات قرآن را برای مردم خواند. پیامبر(ص) نویسندگانی را مامور نوشتن قرآن کرد.

یکی از یاران پیامبر(ص) به نام عبدالله بن مسعود می گوید: «ما ده آیه از قرآن را از پیامبر فرا می گرفتیم و بعد از اینکه در معنای آن تفکر می کردیم و به آن عمل می نمودیم، بار دیگر برای یادگرفتن آیات بعدی نزد پیامبر می رفتیم.»

نویسندگان قرآن را کاتبان وحی و کسانی را که قرآن را حفظ می کردند حافظان وحی می نامیدند.

اولین و برترین کاتب و حافظ قرآن کریم حضرت علی(ع) بود.

۲. تعلیم و تبیین تعالیم قرآن(مرجعیت دینی):

پیامبر اکرم(ص) وظیفه تعلیم و تبیین قرآن کریم را برعهده داشت تا مردم بتوانند:

۱. به معارف بلند این کتاب آسمانی دست یابند.

۲. جزئیات احکام و قوانین را بفهمند.

۳. شیوه عمل کردن به آن را بیاموزند.

گفتار و رفتار پیامبر(ص) اولین و معتبرترین مرجع علمی برای فهم عمیق آیات الهی است.

مسلمانان با مراجعه به گفتار و رفتار پیامبر(ص)، به معنای واقعی بسیاری از معارف قرآن پی می برند و شیوه انجام دستورات قرآن را می آموزند.
پیامبر(ص) اولین و بزرگترین معلم قرآن بوده است.

۳. اجرای قوانین الهی با تشکیل حکومت اسلامی(ولایت ظاهری):
مسئولیت دیگر پیامبر(ص) ولایت بر جامعه است.
ولایت به معنای رپرستی و رهبری است.

به محض اینکه مردم مدینه اسلام را پذیرفتند، پیامبر(ص) به این شهر هجرن کرد و کمک مردم مدینه انصار و کسانی که از مکه آمده بودند مهاجران، حکومتی را که بر مبنای قوانین اسلام اداره می شد پی ریزی نمود.

پیام حدیث	ترجمه	حدیث
ولایت بر جامعه و رهبری و سرپرستی مردم مهم ترین پایه اسلام شمرده می شود.	اسلام بر پنج پایه استوار است بر نماز و زکات و روزه و حج و ولایت و به چیز دیگری دعوت نشده آن گونه که [مردم] به ولایت دعوت شده اند.	بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ عَلَى الصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ وَالصَّوْمِ وَالْحَجِّ وَالْوَلَايَةِ وَلَمْ يُنَادِ بِشَيْءٍ كَمَا نُوذِيَ بِالْوَلَايَةِ

ضرورت تشکیل حکومت اسلامی:

۱. ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام

۲. ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت

۱. ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام:

اسلام یک دین کاملاً اجتماعی است؛ یعنی علاوه بر توجه به فرد، به زندگی اجتماعی نیز توجه کامل دارد و تا آنجا که مقدور بوده، به برخی احکام فردی، همچون عبادت نیز جنبه اجتماعی داده است.

مثال: نماز جماعت از نماز فردی برتر است و ثواب بیشتری دارد.

هدف ارسال پیامبران آن بود که مردم، جامعه ای بر پایه عدل بنا کنند و روابط مردمی و زندگی اجتماعی خود را بر اساس قوانین عادلانه بنا نهند.

قرآن کریم احکام اجتماعی متعددی دارد مانند خمس، زکات، حقوق و مسئولیت های خانواده و جامعه، امر به معروف، نهی از منکر، مبارزه با ظلم و جهاد با تجاوزگران و ستمکاران.

این هدف بزرگ و اجرای آن بدون تشکیل حکومت امکان پذیر نیست.

۲. ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت:

ولی و سرپرست حقیقی انسان ها خداست و به همین جهت، فرمانبرداری و اطاعت از دستورهای او و کسانی که خودش معین کرده، ضروری و واجب است. اجرای هر قانون و پیروی از هر کس، هنگامی صحیح است که به گونه ای به قانون الهی و فرمان او بازگردد.

کسانی که به مردم فرمان می دهند و قانون گذاری می کنند، در حالی که فرمان و قانونشان نشأت گرفته از فرمان الهی نیست، طاغوت نامیده می شوند.

پذیرش حکومت «طاغوت» و انجام دستورهای وی بر مسلمانان حرام است. بنابراین لازم است در جامعه، حکومتی وجود داشته باشد که «طاغوتی» نباشد؛ یعنی مورد پذیرش خداوند باشد و دستورات الهی را که در قرآن و روایات آمده است، به اجرا درآورد.

ولایت معنوی رسول خدا(ص)

رسول خدا از طرف خداوند، مسئول تشکیل حکومت و اجرای قوانین اسلام است؛ یعنی ولایت و سرپرستی جامعه را بر عهده دارد که به آن ولایت ظاهری می گویند.

پیامبر(ص) ولایت معنوی را که همان سرپرستی و رهبری معنوی انسان ها است و مرتبه ای بالاتر و برتر از ولایت ظاهری است را هم بر عهده دارد.

رسول خدا(ص) با انجام وظایف عبودیت و بندگی و در مسیر قرب الهی به مرتبه ای از کمال نائل شد که می توانست عالم غیب و ماورای طبیعت را مشاهده کند و به اذن الهی در عالم خلقت تصرف نماید.

مثال:

۱. به اذن الهی قادر بود بیماری را شفا بخشد.

۲. بلایی را از شخص یا جامعه دور سازد.

۳. حاجات مردم را در صورتی که صلاح آنها در آن باشد، برآورده سازد.

هدایت معنوی از طریق امداد غیبی و الهامات و مانند آن، صورت می گیرد.

میزان بهره مندی انسان ها از این هدایت به درجه ایمان و عمل آنان بستگی دارد.

هر قدر درجه ایمان و عمل انسان ها بالاتر باشد، استعداد و لیاقت دریافت هدایت های معنوی را بیشتر کسب می کنند.

حضرت علی(ع) از همان دوران کودکی که تحت تربیت رسول خدا(ص) قرار گرفت، با استعداد بی نظیر خود، مراتب کمال را در ایمان و عمل به سرعت پیمود. به همین جهت، علاوه بر تربیت از روش های معمولی، از هدایت های معنوی رسول خدا(ص) نیز بهره می برد.

حضرت علی(ع) می فرماید:

«روزی رسول خدا(ص) هزار باب از علم را به رویم گشود که از هر کدام، هزار باب دیگر گشوده می شد.»

روشن است که آموزش این علوم از طریق آموختن معمولی نبود، بلکه به صورت الهام بر روح و جان حضرت علی(ع) بوده است.

هدایت معنوی، شکل ها و صورت های مختلف دارد و با لیاقت و ظرفیت افراد متناسب است.

مثال: بسیار پیش آمده است که عالمی پاک سرشت با همه تلاشی که کرده، در حل یک مسئله علمی بازمانده است و رسول خدا(ص) به صورت الهام در خواب یا بیداری، او را هدایت کرده است.

عصمت پیامبر اکرم(ص)

عصمت، به معنای محفوظ بودن از گناه است.

یکی از ویژگی های پیامبران، محفوظ بودن آنان از گناه بوده است؛ یعنی آنان کارهایی را که خداوند واجب کرده است، انجام می دادند و کارهایی را که خداوند حرام کرده است، ترک می کردند.

بدون وجود عصمت، مسئولیت پیامبری به نتیجه نخواهد رسید؛ زیرا:

۱. اگر پیامبری در دریافت وحی و ابلاغ آن به مردم معصوم نباشد، دین الهی به درستی به مردم نمی رسد و امکان هدایت از مردم سلب می شود.

۲. اگر پیامبری در تعلیم و تبیین دین و وحی الهی معصوم نباشد، امکان انحراف در تعالیم الهی پیدا می شود و اعتماد مردم به دین از بین می رود.

۳. اگر پیامبری در اجرای احکام الهی معصوم نباشد، امکان دارد کارهایی که مخالف دستورهای خداست، انجام دهد و مردم نیز از او سرمشق بگیرند و مانند او عمل کنند و به گمراهی دچار شوند.

سوال: چه کسی تشخیص می دهد که کدام فرد توانایی مقاومت در مقابل وسوسه گناه را دارد؟

پاسخ: فقط خداوند است که از آشکار و نهان افراد اطلاع دارد و می تواند توانایی فرد در دوری از گناه را تشخیص دهد.

پیام حدیث	ترجمه	حدیث
وقتی خداوند کسی را به پیامبری برمی گزیند، معلوم می شود که وی می تواند مسئولیت خود را به درستی انجام دهد.	خدا بهتر می داند رسالتش را کجا قرار دهد.	اللَّهُ أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ

سوال: آیا یک مانع بیرونی مانند فرشته، پیامبران را از گناه و خطا حفظ می کند یا آنان با اختیار خود به سمت گناه و خطا نمی روند؟

پاسخ: پیامبران با اینکه مانند ما انسان ها غریزه و اختیار دارند، در مقام عمل به دستورات الهی دچار گناه نمی شوند؛ زیرا کسی گناه می کند که هوی و هوس بر او غلبه کند و کسی که حقیقت گناه و معصیت را مشاهده می کند و می داند که با انجام آن از چشم خدا می افتد و از لطف و رحمت او دور می شود، محبت به خداوند را با هیچ چیز عوض نمی کند.

نکته: انسان ها در مورد بعضی گناهان معصوم هستند و حتی تصور آنها برایشان ناراحت کننده و آزار دهنده است، اما پیامبران در مورد همه گناهان عصمت دارند.

قدرشناسی از پیامبر اکرم(ص)

رسول خدا(ص) در مدت ۲۳ سال تلاش و با تحمل رنج های فراوان که نظیر آن در تاریخ یافت نمی شود، توانست بزرگ ترین و ماندگارترین پیام الهی را به مردم برساند و جامعه ای با ایمان به خدا و دور از شرک بنا کند.

اکنون جا دارد که ما مسلمانان قدردان تلاش ها و مجاهدت های پیامبر باشیم و با اتحاد و همدلی با یکدیگر نگذاریم دشمنان اسلام زحمات و تلاش های آن حضرت را بی اثر کنند.

در یکی دو قرن اخیر دشمنان اسلام با یک نقشه دقیق و برنامه ریزی شده، همبستگی مسلمانان را به دشمنی با یکدیگر تبدیل کرده و اختلافات معمولی اقوام و مذاهب اسلامی را بزرگ جلوه داده اند.

یکی از نتایج زیان بار این اختلاف ها، تجزیه کشورهای بزرگ اسلامی به کشورهای کوچک در سده اخیر بود تا قدرت های استعمارگر به راحتی بتوانند بر آنها سلطه پیدا کنند و ذخایر آنان را به تاراج ببرند. سال هاست که علما و دانشمندان دلسوز در جهان اسلام، به خصوص در ایران، روشنگری های فراوانی کردند تا بار دیگر، مسلمانان علیه دشمنان اسلام متحد کنند و مانع درگیری های میان آنان شوند.

امام خمینی(ره) یکی از این علما بود که در هر فرصتی مسلمانان را به وحدت دعوت می کرد و از اختلافات باز می داشت.

پیام امام خمینی(ره) در خصوص روشنگری آنان:

۱. ای مسلمانان جهان که به حقیقت اسلام ایمان دارید، به پا خیزید و در زیر پرچم توحید و در سایه تعلیمات اسلام مجتمع شوید.

۲. دست خیانت ابر قدرت هارا از ممالک خود و خزائن سرشار آن کوتاه کنید.

۳. دست از اختلافات هواهای نفسانی بردارید که شما دارای همه چیز هستید.

۴. بر فرهنگ اسلامی تکیه کنید و با غرب و غرب زدگی مبارزه نمایید و روی پای خودتان بایستید.

برنامه برای وحدت مسلمانان

برای اینکه ما مسلمانان بتوانیم وحدت میان خود را تقویت کنیم و از قدرت حدود دو میلیارد مسلمان و امکانات بی نظیر سرزمین های اسلامی برای پیشرفت خود استفاده کنیم، نیازمند اجرای برنامه های دقیقی هستیم که نقشه های تفرقه افکن استعمارگران و عوامل آنان را در سرزمین های اسلامی خنثی کند و دل های مسلمانان را به یکدیگر نزدیک کند.

اقدامات برای حفظ همبستگی و وحدت میان مسلمانان:

۱. از اهانت و توهین به مقدسات سایر مسلمانان خودداری کنیم. برای این منظور شایسته است اعتقادات خود را با دانش و استدلال، اعتلا و ارتقا ببخشیم تا بتوانیم با دیگر مسلمانان بر اساس معرفت و استدلال سخن بگوییم و اعتقادات خود را به نحو صحیح و بدون نزاع و ناسزاگویی بیان کنیم.

۲. از مظلومان در تمام نقاط جهان، با روش های درست دفاع کنیم و برای رهایی آنان از ظلم بکوشیم.

رسول خدا می فرماید:

«هرکس فریاد دادخواهی مظلومی را که از مسلمانان یاری می طلبد بشنود، اما به یاری آن مظلوم برنخیزد، مسلمان نیست.»

۳. کسانی را که به ظاهر خود را مسلمان می نامند ولی با دشمنان اسلام دوستی می وزند، بشناسیم و فریب برنامه های آنان را نخوریم. روش این گروه ها چنین است که دشمنان اسلام را مانند صهیونیست ها را دوست و برخی مسلمانان را دشمن معرفی می کنند؛ به طوری که مردم عادی به تدریج با دشمنان واقعی اسلام دوستی کنند و با گروهی از مسلمانان، دشمنی بورزند.